

Editorial

CENTROPE prosperuje. V loňském roce rostla ekonomika zemí CENTROPE dohromady téměř dvakrát rychleji než průměr evropské patnáctky. A tento trend se podle prognóz udrží i v letech 2007 a 2008. Výrazně se v posledních letech rozrůstaly i přeshraniční ekonomické aktivity. Podle aktuálních průzkumů má přibližně každý čtvrtý podnik v CENTROPE hospodářské vztahy se sousedy. Kouzelná slovíčka při tom zní „kooperace“ a „tvorba sítí“. Slibným nástrojem pro sdružování a další rozvoj silných stránek regionu jsou clustery. Představujeme vám různorodé prostředí clusterů ve středoevropském regionu – od vzkvétajícího automobilového průmyslu před obnovitelné energie a výrobu nábytku až po zdravotní turistiku.

Že je CENTROPE připraveno ke startu nejen z pohledu hospodářské politiky, to bylo zřejmé na konferenci CENTROPE v Bratislavě koncem listopadu 2007. Rok a půl po schválení „Vize 2015“ se nyní dokončuje podrobný plán dalšího postupu – harmonogram konkrétních kooperačních aktivit rovnoprávných partnerů. V Bratislavském memorandu „Dlouhodobá a profesionální kooperace“ se partneři CENTROPE dohodli na společné realizaci tohoto plánu.

Přejeme vám poutavou četbu, veselé vánoční svátky a šťastný nový rok 2008!

ARGE CENTROPE

Na cestě ke špičkové evropské lokalitě	2
CENTROPE – „země clusterů“	4
„Jedinečným prodejním argumentem pro automobilový region CENTROPE je jeho různorodost“	8
Politická konference 2007 v Bratislavě: CENTROPE na startu	11
Tipy a odkazy: Clusterly v CENTROPE	13

Na cestě ke špičkové evropské lokalitě

CENTROPE sice není ani zeměpisným, ani hospodářským středem Evropy, jako region čtyř států však představuje důležitý most mezi hospodářskými centry na západě Evropy s méně rozvinutými, avšak rasantně rostoucími trhy ve východní části kontinentu. Vysoké investice automobilového průmyslu i usidlování početných „headquarters“ mezinárodních koncernů v CENTROPE názorně ilustrují výhody tohoto dobře dostupného regionu na rozhraní starých a nových zemí Evropské unie.

CENTROPE roste. Ekonomická data jsou vesměs potěšitelná. Slovensko zaznamenalo v roce 2006 nejvyšší míru růstu od změny režimu s přírůstkem HDP 8,3 % a prognóza na rok 2007 předpovídá dokonce 8,5 %. I Česko s přírůstkem 6,4 % (2007: plus 5 %) pokračovalo v roce 2006 ve výrazném růstu. Maďarské hospodářství vzrostlo v důsledku balíku úspor, vydaného v polovině roku 2006, „jenom“ o necelá 4 %, i s tímto výsledkem je však stále ještě zřetelně nad průměrem evropské pětadvacítky (plus 3 %). Nad tímto průměrem bylo i Rakousko, které se 3,1 % dosáhlo nejvyššího růstu za posledních šest let. Hospodářství v zemích CENTROPE tak rostlo téměř dvakrát rychleji, než je průměr evropské patnáctky, a tento trend má podle prognóz vydržet i v letech 2007 a 2008.

Integrace trhů ve středoevropském regionu rychle postupuje. Navzdory existujícím překážkám v infrastruktuře a v oblasti trhu práce v posledních letech výrazně přibývá přeshraničních ekonomických aktivit. Podle posledních průzkumů pěstuje asi čtvrtina podniků v CENTROPE hospodářské vztahy se sousedními zeměmi formou poboček, odbytových zastoupení nebo jiných kooperací. Stará ekonomická demarkační čára „železné opony“ je ještě citelná, např. Bratislava však již dosahuje takového HDP na osobu podle parity kupní síly, který je nad průměrem evropské pětadvacítky.

Silná lokalita, perspektivní odvětví

Předností ekonomické lokality CENTROPE je solidní průmyslová základna, zejména v dodavatelském odvětví (např. automobilové komponenty), soustředění na mezery na trhu a kvalifikované produkty a – především v dílčích regionech CENTROPE v nových členských státech – rychlý technologický pokrok a relativně nízké mzdové náklady. Širokou diverzifikaci odvětvové struktury ve středoevropském regionu ukazuje mj. „Cluster Observatory“ stockholmské School of Economics, založená na počtech zaměstnanců. K silným oblastem středoevropského regionu patří na západním Slovensku automobilový průmysl, finanční služby, petrochemie a plynárenství, doprava, spoje, obuvnictví, osvětlovací technika a elektronické příslušenství, energetika; ve východním Rakousku služby pro podnikání, spoje, finanční služby, doprava, stavebnictví, potravinářství, strojírenství a cestovní ruch; v západním Maďarsku automobilový průmysl, spoje, potravinářství, strojírenství, stavebnictví, cestovní ruch, IT, kožedělný průmysl, osvětlovací technika a elektronické

příslušenství; a na jižní Moravě strojírenství a přístrojová technika, IT a elektrotechnika, textilní a obuvnický průmysl, potravinářství, chemický a farmaceutický průmysl a energetika.

Zřetelným dokladem ekonomické síly CENTROPE jsou i existující a vznikající clustery, tj. sítě vzájemně kooperujících podniků, výzkumných zařízení a veřejného sektoru. V CENTROPE byla od roku 2000 iniciována celá řada clusterů. Jejich těžiště je hlavně v oborech automobilový průmysl, mechatronika a plasty, trvale udržitelné stavebnictví, dřevo, obnovitelné energie a ekologie a v oblasti zdraví, health technology, wellbeing a zdravotní turistika.

Společné posilování lidských zdrojů

Základnu růstu a ekonomické výkonnosti středoevropského regionu tvoří dobře strukturovaný potenciál pracovních sil. Kolem čtvrt milionu studentů navštěvuje v CENTROPE dohromady 25 univerzit. Daleko nad mezinárodním průměrem leží podíl odborníků se středoškolským vzděláním (tj. s maturitou nebo srovnatelnou kvalifikací) v populaci. V regionu je také méně nízko kvalifikovaných obyvatel než je průměr evropské patnáctky. Fakt, že je situace na trhu práce ve srovnání s Evropou horší, vyplývá jednak z velké restrukturalizace průmyslu v posledních desíti letech, jednak z relativně nepružného systému profesního vzdělávání. Současně se však ve středoevropském regionu projevuje i nedostatek kvalifikovaných odborníků v určitých sektorech hospodářství, vyvolaný rychlým hospodářským růstem. Deklarovaným cílem středoevropského regionu je proto společné posilování lidských zdrojů a využívání kvalifikací tam, kde jsou nejvíce zapotřebí.

Odkazy

CENTROPE Business & Labour Report 2007:

<http://centrope.info/baerdtneu/stories/7023>

European Cluster Observatory: www.clusterobservatory.eu

CENTROPE – „země clusterů“

Jen málokterý region v Evropě nevsází ve své hospodářské politice na clustery. Početné clusterové iniciativy v CENTROPE se sice navzájem liší, pokud jde o jejich obsahovou orientaci, strukturu nebo zdroje financování – jejich cíle však jsou totožné: navazovat vztahy s partnery z ekonomiky, výzkumu a správy, aby se sdružovaly a dále rozvíjely silné stránky regionu.

„Vsadit na clustery“ neznamená nic jiného než sdružovat podniky, výzkumná a vzdělávací zařízení i veřejnou správu dotýkající se nějakého tématu nebo odvětví. Malé a střední podniky se v kooperaci učí a rozvíjejí tak, jak by na to samy neměly čas ani peníze. Výzkumná zařízení nacházejí přístup k podnikům s aplikovanými výzkumnými projekty. Velké podniky nacházejí vhodné regionální dodavatele a s veřejnou správou se společně slaďují potřeby a nabídka vzdělávání. Tolik o cílech a očekáváních. Jak mají být clusterové iniciativy strukturované a financované, na to jsou v regionu CENTROPE různé přístupy.

Cluster jako nástroj hospodářské politiky

Clusterové iniciativy přispívají k rozvoji regionálních specializací. Pro globální soutěž je nutné budovat hlavně větší přeshraniční celky. Evropská komise proto iniciativou „PRO INNO Europe“ podporuje sítě v clusterových regionech – tzv. INNO-nets, v nichž se přeshraničně slaďuje regionální nebo národní politika clusterů a společně se dále rozvíjí. Dílčí regiony CENTROPE jsou s výjimkou Vídně a Burgenlandu zastoupeny v síti CEE-ClusterNetwork a zpracovávají např. společné aktivity zlepšující propojení výzkumu a hospodářství či marketing na třetích trzích.

Financování clusterů z veřejných prostředků je upraveno různě. Jako zdroje financování připadají v úvahu jak členské příspěvky partnerů clusteru, tak peníze od sponzorů a prostředky z regionálních, národních nebo evropských dotačních zdrojů. V Česku se například veřejně vypisují konkurzy pro projekty ke zřízení a realizaci clusterů v určitých oblastech. Mohou se o ně ucházet skupiny nejméně 15 podniků, výzkumných a vzdělávacích z., a regionálních realizačních organizací. Do června 2008 musí vypracovat akční plány, zřídit management clusteru a založit společnou kancelář. Český model vyžaduje od zúčastněných podniků velké nasazení a především vlastní iniciativu. Náklady na management clusteru budou v prvním roce ze 75 %, ve druhém z 65 % a ve třetím z 55 % financovány z veřejných prostředků.

V Dolním Rakousku jsou managementy clusterů naopak usídleny přímo v zemské hospodářské agentuře a fungují jako styčná střediska pro svých 80-190 partnerů z hospodářství a výzkumu a pro různé zemské orgány. Financování je i zde časově omezené, co nejvyšší podíl samofinancování se tolik nezdůrazňuje. Strategické i odporné zapojení podniků zajišťují pravidelná jednání rad clusterů.

V CENTROPE v současnosti existuje 22 clusterových iniciativ. Jejich hlavní obory lze zhruba rozčlenit na oblast automobilového průmyslu, mechatroniky a plastikářství, oblast trvale udržitelné výstavby a bydlení, dřevařství, obnovitelné energie a ekologie a dále oblast zdravotnictví, life science, wellbeingu a zdravotní turistiky, existují však i průřezové branže, shrnující například informační a komunikační technologie (IKT) nebo design.

Průkopníci ...

Jako první v regionu CENTROPE byl v roce 2001 v západní Maďarsku založen Panonský automobilový cluster (PANAC). Automobilový sektor je jedním z nejdůležitějších odvětví v Maďarsku. Győr byl již v dobách RVHP centrem výroby autobusů, po převratu tak zde nabídka kvalifikovaných pracovních sil a poměrně nízké mzdové náklady vedly k usidlování automobilových koncernů jako Opel nebo Audi, které v tomto sektoru nadále dominují (přestože vzrůstá počet inovativních malých a středních podniků). Také Szechényiho univerzita v Győru a její Regionální výzkumné centrum techniky motorových vozidel vsází na kooperaci hospodářství a výzkumu. Úkolem clusteru PANAC, do jehož budování se od počátku zapojily i velké národní a mezinárodní firmy, je integrace maďarského trhu automobilové výroby, tzn. propojování potřeb mezinárodních koncernů a nabídky národních dodavatelů pomocí kvalifikačních a benchmarkingových aktivit.

PANAC přinesl své zkušenosti i do automobilového clusteru CENTROPE, přeshraniční automobilové a logistické platformy pro celý region CENTROPE.

... a rostoucí automobilový průmysl v CENTROPE.

Slovenský automobilový průmysl zažil za posledních 15 let obrovský vzestup. V roce 2006 se zde vyrobilo 744.600 aut, v roce 2008 má podle údajů slovenských Hospodářských novin roční produkce osobních vozů na Slovensku dosáhnout magické hranice 1.000.000 kusů. Slovensko se tím stává jednou z vedoucích zemí, pokud jde o podíl vyrobených aut na obyvatele. Jako první mezinárodní koncern investoval na Slovensku v roce 1991 Volkswagen, v roce 2006 následoval Peugeot a KIA.

V současnosti probíhající budování západoslovenského automobilového clusteru – první slovenské clusterové iniciativy – má za cíl přiblížit regionální dodavatele automobilového průmyslu velkým koncernům a krok za krokem posilovat jejich konkurenční šance na Slovensku i na mezinárodním poli. Díky sdružování podniků lze společně využívat odbytové kanály a infrastrukturu, ale i získávat pracovní síly a nové technologie a výsledky výzkumu. Dělbá práce a specializace podniků kromě toho přispívá ke snižování nákladů.

Západoslovenský automobilový cluster byl od počátku koncipován jako přeshraniční. V první fázi budování byl financován z projektu INTERREG IIIA. Kooperace s Automotive Cluster Vienna Region, jež od té doby funguje, i výměna zkušeností v CENTROPE a celé Evropě se mají v budoucnu dále zintenzivňovat.

Clustery sdružují výhody ...

„Jednou rukou uzel neuvážeš.“ Tato mongolská moudrost platí i pro dodavatele moderních technologií a služeb z oboru informačních a telekomunikačních technologií (IKT). Vídeň se v posledních letech stala hlavním městem IKT ve střední Evropě a sídlem firemních ústředí řady nadnárodních podniků pro jejich aktivity na střeoevropském a východoevropském trhu. Kolem tří čtvrtin celkového obrátu odvětví IKT v Rakousku dosahují podniky, jež mají sídlo v hlavním městě spolkové republiky. V lokalitě Vídeň se usídlilo přes 8.000 firem z oboru IKT. Převážná většina z nich jsou malé a střední podniky, které se etablovaly v zajímavých nikách trhu a některé z nich i s velmi zajímavým podílem. Přestože malé a střední podniky mohou díky své velikosti často pružněji a rychleji reagovat, musí často bojovat s nevýhodami v oblasti internacionalizace, marketingu a odbytu. Východiskem je kooperace, a to i pro podniky z oboru IKT, který je odvětvím „samotářů“.

Vídeňská síť pro informační a telekomunikační technologie Vienna IT Enterprises (VITE) sdružuje podniky a výzkumná, vývojová a vzdělávací zařízení k výkonným kooperacím a poskytuje svým členům komplexní služby. Hlavním cílem VITE je podněcovat inovativní projekty, sdružovat existující kompetence a posilovat inovativnost a konkurenceschopnost svých členů. V současnosti má síť VITE celkem 130 partnerů z nejrůznějších oblastí IKT. Partnerské podniky jsou většinou malé a střední velikosti, zastoupeny jsou však i globální hráči jako Microsoft nebo Seibersdorf Research.

VITE již zavádí i první opatření na podporu mezinárodní kooperace v sektoru IKT s bezprostředními sousedy. Informační a telekomunikační technologie mají v regionu CENTROPE nadále různé postavení a oblasti uplatnění. Síť IT-CENTROPE chce nyní podporovat přenos know-how a technologií, posilování hospodářské kooperace, spolupráci při výběrových řízeních a projektech, vstupování na nové odbytové trhy i spolupráci ve výzkumu a vývoji.

... mohou se pružně rozvíjet ...

Neustále se měnící požadavky hospodářství vyžadují i pružně přizpůsobovat zaměření clusterů. Jak se může dále rozvíjet clusterová iniciativa, ukazuje dolnorakouský cluster Bau.Energie.Umwelt Cluster Niederösterreich. Nová orientace tohoto clusteru vznikla v roce 2007 sloučením dřevařského clusteru s dolnorakouským

clusterem pro ekologické stavebnictví. Cluster Bau.Energie.Umwelt nyní pokrývá celou oblast trvale udržitelné výstavby a bydlení.

Se 190 partnery je cluster Bau.Energie.Umwelt největší v regionu CENTROPE. Hlavní oblastí jeho práce je rekonstrukce starších budov, standard pasivního domu a komfort bydlení. Tyto aktivity se postupně rozšiřují i na téma obnovitelných energií a ekotechnologií. V rámci clusteru Bau.Energie.Umwelt a obou jeho předchůdců se v letech 2001 realizovalo kolem 150 projektů, z nichž některé dosud běží.

... a navazují na staré tradice.

Při vytváření brněnského clusteru českých nábytkářů se oživuje stará česká tradice výroby nábytku. První továrny vznikaly v 19. století především v Brně, Koryčanech a Bystřici pod Hostýnem, některé z nich doposud existují. Po 2. světové válce až do konce 80. let se v Česku vyráběl nábytek pro celou východní Evropu. Po zhroutilí těchto odbytových trhů nebylo snadné výrobu, zaměřenou dosud na sériovou produkci co nejlevnějšího masového zboží, restrukturalizovat. Co zůstalo, to jsou kvalifikované pracovní síly, poměrně nízké mzdy a pomalý proces rozvoje a technické modernizace provozů.

Morava je dodnes centrem českého nábytkářství. Vyrábí se zde 40 % českého nábytku. Cluster českých nábytkářů v Brně s 35 partnery je jedním z největších ve vznikajícím prostředí clusterů v ČR. Vedle často jmenovaných záměrů hospodářského rozvoje, inovací a vytváření pracovních míst se zde také explicitně přispívá k redukci znečištění životního prostředí zaváděním ekologických technologií. Jasně stanoveným cílem clusteru je růst exportu, především do Kanady, Ruska, na Ukrajinu a do německy mluvících zemí. V současnosti se vytvářejí marketingové strategie a nástroje jako vícejazyčný katalog výrobků nebo společný systém elektronického prodeje.

Odkazy

PRO INNO Europe: www.proinno-europe.eu
Pannon Automotive Cluster (PANAC): www.autocluster.hu
Automobilový cluster CENTROPE: www.accentrope.com
Automotive Cluster Vienna Region (ACVR): www.acvr.at
Západoslovenský automobilový cluster: www.trnava.sk
Vienna IT Enterprises (VITE): www.vite.at
Cluster Bau.Energie.Umwelt Dolní Rakousko: www.bauenergieumwelt.at
Nábytkářský cluster Brno: www.furniturecluster.cz

„Jedinečným prodejním argumentem pro automobilový region CENTROPE je jeho různorodost“: interview s managerem ACVR Peterem Kuenem

Od příštího roku se v širším prostoru CENTROPE (v okruhu asi 300 km kolem Vídně) opustí výrobní linky velkých automobilových koncernů každoročně kolem čtyř milionů vozů. Automobilový cluster CENTROPE nyní vytvořil kompetenční platformu, jež má přinést synergie vzdělávání, výzkumu a výroby. Jaké má region CENTROPE šance a potenciály k tomu, aby se etabloval jako lokalita automobilové výroby, o tom jsme hovořili s Peterem Kuenem, manažerem Automotive Cluster Vienna Region.

Pane Kuene, dva roky jste manažerem automobilového clusteru vídeňského regionu. Jak byste laikovi vysvětlil, co to takový cluster je a co dělá jeho manažer?

Pojem „cluster“ má mnoho různých definic. Automotive Cluster Vienna Region (ACVR) podporuje jako clusterová iniciativa spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousko podniky v regionu prostřednictvím informací, projektů a akcí. Úkoly clusterového manažera jsou velmi různorodé. K těm nejpěknějším jistě patří osobní kontakty s podnikateli. Za rok navštívíme více než 50 partnerů a potenciálních kooperačních partnerů z našeho odvětví a můžeme přímo na místě probrat jejich problémy, projekty i úspěšné příklady.

ACVR existuje už šest let, co se od jeho založení v regionu změnilo?

ACVR v současnosti sdružuje více než 100 rakouských partnerů z hospodářství a výzkumu s celkem asi 33.000 zaměstnanci a ročním obratem 4,5 mil. eur. Od rozšíření EU a vzestupem automobilové výroby v sousedních nových členských zemích EU, Česku, Maďarsku a Slovensku, zahrnuje ACVR v posledních letech do své práce stále intenzivněji celý prostor CENTROPE. V okruhu do 300 km od Vídně se vyskytuje téměř 5 % světové automobilové produkce, proto by měly velmi těsné nadregionální kooperace s výrobci automobilů, dodavatelskými firmami a organizacemi v oboru automobilového průmyslu v těchto zemích pomáhat zajišťovat lokalitu CENTROPE a cíleně vytvářet pracovní místa.

Není právě automobilová branže globálně silně propojená? K čemu potřebuje ještě i regionální síť?

Globální propojení funguje v první řadě na nejvyšší úrovni dodavatelských podniků, celosvětově těsně a bezprostředně propojených s výrobcí automobilů, takzvanými „OEM“ (Original Equipment Manufacturer). U malých a středních podniků, představujících téměř 90 % všech podniků v CENTROPE, není toto propojení tak výrazné. Na jejich obchodní činnost mají nadále silnější vliv regionální faktory. Tak

například při kooperacích s výzkumnými pracovišti důvěřují malé a střední podniky spíše partnerům z regionu, ať již kvůli jazyku, nebo i díky již existující spolupráci.

Co přesně znamená ve vašem případě označení regionální? Končí spolupráce na hranicích spolkových zemí nebo států? Převažuje konkurence mezi sousedními regiony, nebo přece jen spíše potenciál ke spolupráci?

Hlavním cílem sítí v automobilovém odvětví je sdružování existujících kompetencí a podněcování inovativních projektů. Aby se co nejlépe využívaly synergie a zajistil optimální přenos know-how, udržuje ACVR stále úzké styky s podniky a organizacemi v automobilové branži na národní i mezinárodní úrovni. V Rakousku a v regionu CENTROPE jsou již kooperace v clusterech institucionalizované a ACVR je zapojený v příslušných organizacích.

Aby bylo možné splňovat požadavky rostoucího společného automobilového trhu v regionu CENTROPE, byla založena přeshraniční kompetenční platforma, jež má přinášet synergie do vzdělávání, výzkumu i výroby: Automobilový cluster CENTROPE. Tato kooperační platforma, kterou zřídily společně ACVR, Automotive Cluster Western Slovakia a maďarský cluster PANAC, podporuje o jara 2007 přenos know-how mezi partnerskými firmami jednotlivých clusterů i další kvalifikaci podniků v regionu a koordinuje společné dotační projekty. Tak se třeba společně s Maďarskem realizuje projekt benchmarkingu, usnadňující podnikům hledání pozice na trhu.

Existuje v automobilové lokalitě CENTROPE nějaký společný prodejní argument?

Společným prodejním argumentem je nejspíš – i když to může znít paradoxně – právě rozmanitost automobilového regionu CENTROPE: dosud nízké mzdy, vysoká inovativnost a finanční síla, skvěle kvalifikovaní lidé – a to všechno na minimální ploše.

Kde jsou vaše cílové trhy?

Pro širší region CENTROPE se zaměřujeme především na oslovení podniků v Jižní Koreji a Francii – s cílem usazovat firmy v regionu nebo je alespoň získat pro kooperaci. Výrobci automobilů z Francie a Jižní Koreje jsou již totiž v tomto regionu zastoupeny výrobními podniky. Také trhy v Rusku a na Ukrajině mají pro dodavatele velký potenciál, proto jsme aktivní i v této oblasti.

Jak odhadujete potenciál regionu CENTROPE, aby se prosadil jako mezinárodní automobilová lokalita?

Newsletter 06
Hospodářská oblast CENTROPE

Širší region CENTROPE se již jako mezinárodní automobilová lokalita etabloval. Samotné Slovensko je na nejlepší cestě stát se pátým největším výrobcem aut na světě za USA, Japonskem, Čínou a Německem. Díky svým jedinečným prodejním argumentům je CENTROPE světově jedinečným regionem.

Odkazy

Automotive Cluster CENTROPE: www.accentrope.com
Automotive Cluster Vienna Region (ACVR): www.acvr.at
Pannon Autóipari Klaszter (PANAC): www.autocluster.hu
Automotive cluster – Western Slovakia: www.trnava.sk

Politická konference 2007 v Bratislavě: CENTROPE na startu

V březnu 2006 formulovali partneři CENTROPE „Vizi 2015“, společný výhled na budoucí vývoj ve středoevropském regionu. O rok a půl později je nyní před dokončením podrobný plán postupu – harmonogram konkrétních kooperačních aktivit rovnoprávných partnerů, směřujících k postupné realizaci Vize 2015. Politická konference CENTROPE, která se pod heslem „ready for take-off“ konala letos poprvé v Bratislavě, představuje výraznou známku života středoevropského regionu.

„Mluvíme-li o CENTROPE, mluvíme i o nové kvalitě spolupráce“ – Vladimír Bajan, předseda Bratislavského samosprávného kraje ve svém úvodním projevu promluvil z duše všem účastníkům letošní konference CENTROPE, jež proběhla 26. listopadu 2007. Poprvé se setkání 16 partnerů konalo ve slovenském hlavním městě Bratislavě. Reprezentanti politiky a hospodářství ze všech částí CENTROPE hovořili o svém pohledu na úspěšnou spolupráci v rámci středoevropského regionu, v níž se od zahajovací iniciativy CENTROPE před 50 měsíci již mnoho změnilo. Všechny partnerské regiony jsou nyní členy Evropské unie, již v prosinci 2007 mezi nimi zmizí hraniční závory a také trh práce se postupně liberalizuje.

[PHOTO]

Myšlenku, že je nutné tuto obrovskou šanci pro CENTROPE využít, zastává i Vladimír Bajan: „Středoevropský region je ideálním prostorem pro společné aktivity.“ Bajan se konkrétně zmínil o spolupráci mezi vzdělávacími zařízeními v regionu, jež by se podle jeho názoru měla dále posilovat, třeba prioritami společných vzdělávacích standardů. Právě téma vzdělávání je ostatně rozhodujícím faktorem budoucnost regionu. I starosta Šoproně Tamas Fodor vidí potřebu nových vzdělávacích struktur, odpovídajících rychle se měnícím potřebám. Podle Andreje Ďurkovského, primátora Bratislavy, je nutné rozšiřovat kapacity vyšších vzdělávacích zařízení a nabízet je přeshraničně celému regionu.

„CENTROPE je odsouzeno k úspěchu“

Jak formuloval János Kondor, předseda svazu zaměstnavatelů a podnikatelů župy Vas, „CENTROPE je odsouzeno k úspěchu. Spolupráce ve střední Evropě má totiž dlouhou tradici.“ Podniky podle jeho názoru ukazují, jak může fungovat přeshraniční spolupráce. I zemský hejtman Burgenlandu Hans Niessl je přesvědčený, že „CENTROPE poskytuje ideální podmínky pro hospodářský rozvoj. Je to nová forma spolupráce, jež potřebuje kvalitní infrastrukturu a kvalifikované pracovní síly.“ K tomu se připojil i náměstek dolnorakouského hejtmana Ernest Gabmann: „Jsme na správné cestě a chceme využít všechny šance – hospodářské, kulturní, ale i ekologické.“

Takové hodnocení sdílí i vědci. Peter Huber, expert rakouského Výzkumného ústavu ekonomického a spoluautor první zprávy „CENTROPE Business and Labour Report“, konstatoval, že středoevropský region má optimální podmínky pro procesy založené na dělbě práce. Už nyní zdejší lokalita poskytuje výhody dodavatelskému průmyslu a zvláště malým a středním podnikům dává příležitosti ekonomického rozvoje. Takový region ovšem potřebuje silnou infrastrukturu, ale i přeshraniční investice a spolupráci ve veřejném sektoru. Předpokladem úspěšného využívání existujících příležitostí však je soustředěná a stále harmonizovanější politika všech partnerů CENTROPE – zpráva „CENTROPE Business and Labour Report“, která bude vycházet každoročně, k tomu nabízí cenné podklady.

Bratislavské memorandum: „Dlouhodobá a profesionální kooperace“

Stejně jako na všech předešlých konferencích CENTROPE, byl i na letošním „summitu“ zemských a krajských hejtmanů, předsedů žup a starostů regionálních metropolí přijat společný dokument, představující milník v prohlubování přeshraniční spolupráce. V memorandu z Bratislavy, nazvaném „Dlouhodobá a profesionální kooperace“, se partneři CENTROPE dohodli na zřízení společného, multilaterálního kooperačního managementu jako páteře budoucí spolupráce. Na začátku nového programového období EU lze navíc etablovat řadu „strategických aliancí“, jež začnou v nejrůznějších tematických oblastech okamžitě realizovat kooperační projekty založené na variabilních partnerstvích. „Vize CENTROPE 2015“, předložená v roce 2006, se tak postupně stává realitou.

Tipy a odkazy: Clustery v CENTROPE

Jižní Morava

Cluster českých nábytkářů: Výroba nábytku má v okolí Brna tradici. Cluster se zaměřuje na zvyšování exportu směrem do Ruska, na Ukrajinu, do Kanady a německy mluvících zemí a na podporu vývoje produktů, inovace a výzkum partnerských podniků. Cluster existuje od roku 2006 a má v současnosti 35 partnerů.

www.furniturecluster.cz

Cluster pro bioinformatiku CEITEC, nyní s 15 členy, sdružuje podniky IT, laboratoře medicínských technologií a farmaceutické firmy s Masarykovou univerzitou a VUT Brno. Zaměření: výzkum a vývoj.

www.ceitec-cluster.com

Brněnská **Water Treatment Alliance** je menší a velmi specializovaná síť 16 partnerů z oborů strojírenství, elektronika a biotechnologie. Strategickými cíly clusteru je uplatňování českých vodárenských zařízení na mezinárodním trhu a společné výzkumné projekty partnerů.

www.wateralliance.cz (pouze česky)

Západní Maďarsko

PANAC Automotive Cluster: Nejstarší cluster v CENTROPE založily v roce 2000 maďarské filie firem Audi, Suzuki a Opel, ale i tradiční maďarský podnik Rába a Széchenyiho univerzita v Gyóru. Postupně roste počet malých a středních podniků celkem 83 partnery. Győr je centrem maďarského automobilového průmyslu a jako jeden ze sedmi inovačních a rozvojových "pólů" maďarské ekonomické rozvojové strategie se zaměřuje na automobilismus.

www.autocluster.hu, www.autopolis.hu (pouze maďarsky)

Panonský mechatronický cluster vznikl z elektronického clusteru a založily ho v roce 2005 maďarské filie velkých mezinárodních podniků jako Flextronic nebo EPCOS. Cluster má nyní 44 partnerů z oblasti strojírenství a výstavby investičních celků, výroby komponentů, elektroniky a IT. Nejdůležitějšími výzkumnými partnery je Technická univerzita a Ekonomická univerzita v Budapešti.

www.pfa.org.hu

Dřevařský a nábytkářský cluster PANFA, založený v roce 2001, sdružuje 127 partnerů podél celého dřevařského výrobního řetězce od lesnictví až po výrobu nábytku a dřevěných staveb. Mimoto se však věnuje i tématu obnovitelných energií a biomasy. Univerzita v Šoproni s fakultou lesnictví a dřevařství je nejdůležitějším a nejtradičnějším vzdělávacím zařízením pro tuto oblast.

www.panfa.hu

Panonský termální cluster je síť proslulých, ale i méně známých termálních a léčebných lázní v Maďarsku (Bük, Sárvár, Hévíz atd.). Hlavním úkolem clusteru jsou společné propagační a marketingové aktivity pro mezinárodní uplatnění maďarských termálních lázní (rok založení 2001, 38 partnerů).

www.gyogyturizmus.hu

Panonský cluster pro obnovitelné energie je jedním z mladších clusterů v západním Maďarsku, v současnosti má 11 partnerů z oblasti plánování, výroby energie, poradenství a dodávek.

www.panenerg.hu

Umělecké řemeslo, regionální produkty a venkovskou turistiku spojuje **Panonský cluster pro regionální produkty**. Strategickým cílem je uplatnění regionálních řemesel a potravin na národním a mezinárodním trhu, například pomocí společného internetového prodeje.

www.pannonproduct.hu

Velké firmy i samostatné podnikatele v sektoru textilu a oděvnictví najdeme mezi 30 partnery **Panonského textilního clusteru**. Management clusteru zajišťuje mj. i průzkumy trhu a sledování trendů.

www.pantex.hu

V **Panonské logistickém clusteru** je vedle hlavních aktérů – dunajského přístavu Győr-Gönyű a letiště Győr-Pér – zastoupeno dalších 26 podniků ze sektoru logistiky.

<http://www.panlogklaszter.hu>

Západní Slovensko

Jako první clusterová iniciativa na Slovensku se v současnosti buduje v Trnavě a jejím okolí **Západoslovenský automobilový cluster**, aby regionální dodavatele pro automobilový průmysl přiblížil velkým koncernům a posílil jejich konkurenční šance na Slovensku i mezinárodně. Zahájení služeb clusterového managementu se plánuje na rok 2008.

Vienna Region

Automobilový cluster vídeňského regionu (ACVR) je společnou iniciativou spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousko. Silnou stránkou vídeňské oblasti jsou průřezové technologie: vedle klasických dodavatelů pro automobilový průmysl patří k partnerům ACVR i výrobci elektroniky a telematiky, podniky služeb i různá výzkumná, vývojová a vzdělávací zařízení.

www.acvr.at

Vídeň

Vienna IT Enterprises (VITE) je síť podniků IT a vídeňských výzkumných, vývojových a vzdělávacích zařízení. V rámci sítě IT CENTROPE zintenzivňuje spolupráci se sousedními regiony.

www.vite.at

Cluster **Life Science Austria Vienna Region (LISA VR)** se zaměřuje na fungující a začínající podniky v oboru biotechnologie a inovativních medicínských technologií. Ústřední poradenské a koordinační pracoviště pro life sciences v oblasti Vídně, založené v roce 2002, poskytuje poradenství týkající se zakládání firem, sestavování obchodních plánů, financování a dotací.

www.lisavr.at

Síť pro kreativní průmysl **departure** podporuje podnikatele a začínající firmy v oblasti creative industries: móda, hudba, audiovizuální média, multimédia, design, nakladatelství, trh s uměním a architektura. Pro cílené využívání a rozšiřování potenciálu vídeňského kreativního průmyslu byla v roce 2003 založena společnost departure wirtschaft, kunst und kultur gmbh, jež funguje v této oblasti jako hlavní kontaktní místo a dotační autorita.

www.departure.at

Dolní Rakousko

Se 190 partnery je cluster **Bau.Energie.Umwelt** největší v regionu CENTROPE. Jeho hlavní pracovní oblasti se týkají rekonstrukce starších staveb ve standardu nízkoenergetických domů, vícepodlažních novostaveb v kvalitě pasivních domů, tepelné pohody a vnitřního klimatu a meziodvětvového tématu „kontinuální proces zlepšování“ (KVP). Aktivity se postupně rozšiřují i na obnovitelné energie a ekologické technologie.

www.bauenergieumwelt.at

Dolnorakouský plastikářský cluster je součástí clusteru zahrnujícího spolkové země Horní Rakousko, Dolní Rakousko a Solnohradsko. Hlavní služby jako šíření informací a propagace zajišťuje ústřední kancelář clusteru v Linci, o regionální podniky a výzkumná zařízení a zpracovávání dolnorakouských témat (např. bioplasty) pečuje dolnorakouský management clusteru.

<http://www.kunststoff-cluster.at>

Cílovou skupinou dolnorakouského clusteru **Wellbeing** jsou podniky, instituce a aktéři z oblasti zdravotní turistiky, preventivní medicíny, přírodních produktů, doplňkových zdravotních služeb, výzkumná a vzdělávací zařízení a regionální dodavatelé.

www.wellbeingcluster.at

Potravinářský sektor patří k nejvýznamnějším odvětvím dolnorakouského hospodářství. **Dolnorakouská potravinářská iniciativa** podporuje podniky z potravinářské branže podél celého řetězce tvorby přidané hodnoty: zemědělské podniky, zpracovatelský průmysl a živnosti, potravinářský maloobchod i velkoobchod v oborech masa, obilí, ovoce a zeleniny.

www.ecoplus.at

Burgenland

Hlavním zájmem 20 partnerských podniků **plastikářského clusteru Burgenland**, z nichž některé mají filie v sousedních státech (ale i v Asii), je společná kvalifikace zaměstnanců a internacionalizační aktivity. Zřizovatelem clusteru je Hospodářská komora Burgenland.

www.kunststoff-burgenland.at

Newsletter 06
Hospodářská oblast CENTROPE

ICT Cluster Burgenland se současnými 22 partnery je soustředěn kolem Centra pro výzkum a know-how při katedře ICS a kolem IT podniků etablovaných v dané oblasti. Cluster iniciovala společnost FMB Facility Management Burgenland GmbH, dceřiná společnost WIBAG a provozovatelka šesti burgenlandských technologických center.

www.ict-burgenland.at